

Fransa Seçmeni

Macron'a Ters Köşe Yaptı:

Fransa'da İktidar Krizi

HABER - ANALİZ

Cumhurbaşkanlığı seçimini açık cara kazanan Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, parlamento seçimlerinde hezimete uğradı; ittifaka rağmen meclis çoğunluğu kaybetti.

Fransa, Nisan ayında Cumhurbaşkanlığı seçimini yapmış Macron, yüzde 58,55'lik oy oranıyla güçlü rakibi Marine Le Pen'e (yüzde 41,45) karşı zafer elde etmişti.

Bu zaferin üstünden iki ay dahi geçmeden Fransa bir kez daha sandığa gitti, bu kez milletvekili genel seçimleri vardı.

Takvimlerden 12-19 Haziran tarihleri işaretlendi. İki tur şeklinde yapılan seçimler için Mayıs ayı boyunca seçim kampanyası yürütüldü. Adaylar belirlendi, ittifaklar yapıldı ve 577 sandalyeli Ulusal Meclis için yarış başladı.

Yarıştaki iki önemli ittifak vardı; biri Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un partisi Cumhuriyet Yürü-

yüşü (LREM) öncülüğünde Horizons (Ufuklar) ve Demokrasi Hareketi (MoDem) partilerinden oluşan Ensemble ittifakı, diğeri ise aşırı solcu Jean-Luc Melenchon'un başını çektiği Fransa Boyun Eğmeyen Partisi (LFI), Yeşiller Partisi (EEVL), Sosyalist Partisi (PS) ve Komünist Partisi'nin (PCF) oluşturduğu «Sosyal ve Ekolojik Yeni Halk Birliği» (Nupes) ittifakıydı.

Dolayısı ile Cumhurbaşkanlığı yarışında Macron'un en güçlü rakibi aşırı sağcı Le Pen iken milletvekili seçimlerinde en güçlü rakibi aşırı solcu Jean-Luc Melenchon oldu. Seçim sonrası tablo ise tüm tahminleri alt üst etti. Seçimin ikinci turunda Cumhurbaşkanı Macron'un ittifakı Ensemble, meclis çoğunluğunu kaybetti, aşırı sağcı Le Pen ise ittifaklara meydan okudu ve sandalye sayısını 11 kat artırdı.

577 sandalyeli Ulusal Meclis'te hükümetin kurulabilmesi için salt çoğunluk yani 289 milletvekili sayısının yakalanması gerekiyor. İkinci tur oy-

Photo: istockphoto

lamada Macron'un partisinin yer aldığı Ensemble ittifakı yüzde 38,48'lik oy oranı ile 245 milletvekilline ulaştı ama bu sayı hükümet kurmak için yeterli değildi. Ensemble, 45 sandalye ile 289 eşiğinin altında kaldı, Macron iktidarı kaybetti. Dört partiden oluşan Melanchon'un öncülüğündeki Nupes ittifakı ise oyların yüzde 31,76'sını alarak 131 milletvekili çıkarabildi. Seçimin en iddialı iki ittifakı için sonuçlar pek de iç açıcı değildi.

Seçime ittifaksız katılan aşırı sağcı Marine Le Pen'in partisi Ulusal Birlik (RN) ise oyların yüzde 17,20'sini aldı ve Ulusal Meclis'te 89 sandalyenin sahibi oldu. 2017'de yapılan seçimlerde sadece 8 milletvekili çıkaran Le Pen'in, sandalye sayısını 11 kat artırması tarihi başarı olarak yorumlandı. Merkez sağda yer alan Cumhuriyetçi-

ler Partisi (LR) 61, diğer partiler ise 51 sandalye elde etti.

Seçim Sonrası Siyasi Tabloda Yanıt Aranıyor İki Kritik Soru

Tabloya bakılınca akıllarda net iki soru beliriyor? Birincisi Cumhurbaşkanlığı yarışından ikinci kez zafer ile çıkan Macron, ittifaklara rağmen nasıl oldu da iktidarı kaybetti?

İkinci soru ise Macron'un Cumhurbaşkanlığı seçiminde en güçlü rakibi Le Pen, o yarışta kaybederken nasıl oldu da iki ay içerisinde milletvekili seçiminde oylarını kat be katladı?

Milletvekili seçimlerinde Macron liderliğindeki iktidar meclis çoğunluğunu kaybetti. Fransa seçmeninin Macron'a ters köşe yapması olarak yorumlanan bu sürecin aslında sokak

Photo: istockphoto

eylemleriyle başladığı düşünülüyor. Sarı yeleklielerin eylemleri, emeklilik reformu grevi başta olmak üzere Macron'un halkın büyük çoğunluğunun sesine kulak vermemesinin bu süreci doğurduğu değerlendiriliyor. Macron'un ülkesi içindeki sorunları görmezden gelip dış politikaya odaklanması, ABD'yi dikkate alan bir politika izlemesi, özellikle Rusya-Ukrayna savaşında arabuluculuğa soyunması seçimde tepkilerin birikmesine yol açtı. Macron, cumhurbaşkanlığı seçiminde kazandığı zafer ile iktidarı cepte görürken seçmen ters köşe yaptı ve Macron'a Fransa tarihinde emsaline pek de sık rastlanmayan bir ceza kesmiş oldu. Hatta öyle ki seçime katılımın düşüklüğü bile Macron'a fatura edildi. Fransa halkının temsil inancının kaybetmesi ve siyasete olan ilgisizliği Macron'un

başarısızlığı olarak değerlendirildi. Zira 48 milyon 589 bin seçmenlik ülkede yaklaşık 26 milyon kişi sandığa gitmedi, seçime katılım oranı yüzde 46,23'te kaldı.

Le Pen'in "11 Katlık" Başarısı

Ulusal Birlik Partisi lideri Marine Le Pen, kuşkusuz seçimin en başarılısıydı. Parti en son 1986 yılında 35 milletvekili çıkararak, parlamenter grup oluşturmaya hak kazanmıştı. Bundan 36 yıl sonra ittifaksız girilen seçimde 89 milletvekili ile tarihi bir rekor kırdı. Bu sonuç dünyayı şaşırttığı gibi partinin lideri Le Pen için de sürpriz oldu. Le Pen, şaşkınlığını ve sevincini "En çılgın hayalimiz bile 60 milletvekilimizin olmasıydı" sözleriyle dile getirdi. Le Pen, aslında güçlü rakibi Macron karşısında Cumhurbaşkanlığı seçiminde yenilgi almıştı ve bu

ilk yenilgisi de değildi ancak zaman içerisinde istikrarla oylarını artırmayı başardı. Bu başarıda Le Pen'in NATO'dan ayrılmış bağımsız Fransa hayali, Rusya ile ittifaka sıcak bakan tutumu ve bozulan ekonomiye karşı duruşunun etkili olduğu değerlendiriliyor. Yine sarı yekeklilerin de oyunu Le Pen'den yana kullandığı tahmin ediliyor.

Fransa'da Siyasi Belirsizlik

Seçim sonucuna bakıldığında Fransa tarihinde eşine az rastlanır bir durum yaşandı ve hükümet salt çoğunluğu sağlayamadı. Dolayısıyla Macron, iktidarı kaybetti; hükümeti kuracak yeterli sandalyeye hiçbir parti ulaşamadı. Mevcut tabloyu en iyi açıklayan iki kelime: siyasi belirsizlik... Bu belirsizlik Fransa Ulusal Meclisi'nde siyasi ittifakı zorunlu kılarak ittifakın sağlanamama ihtimali de bulunuyor. Jean-Luc Melenchon'un öncülüğünde 4 partiden oluşan Nupes, 131

milletvekili ile ülkenin ilk muhalif siyasi gücü haline geldi. Nupes ittifakının parçalanması halinde yapılacak bir iş birliği dahi hükümeti kurmaya yeterli gelmiyor. Hatta muhalefet, 5 Temmuz'da hükümete karşı güven oylaması sunacağını açıkladı.

Le Pen de Ulusal Birlik olarak 89 milletvekili ile Meclis'te yapıcı muhalefetten yana tavır alacaklarının, Macron'un emeklilik reformu gibi projelerine karşı duracaklarının altını çiziyor.

İttifak arayışındaki Macron için geriye 61 milletvekili ile Cumhuriyetçiler kalıyor. Ancak Cumhuriyetçilerin lideri Christian Jacob da "Muhalefeteyiz ve öyle de kalacağız.» açıklamasıyla ittifaka kapıyı kapattı.

İttifak sağlansa da sağlanmasa da Macron için işler pek kolay gözük-

Photo: Canva

müyor. Çünkü ittifak ile farklı bir partiden gelecek bir başbakan devlet için daha güçlü konumda olacak ve Macron Cumhurbaşkanı olmasına rağmen var olan gücünü yitirecek.

Bu siyasi belirsizliğin gölgesinde bazı yasal düzenlemeler için Meclis içinde ittifaka gidilebileceği ancak Macron'un Cumhurbaşkanlığı seçimindeki vaatleri ile reformların hayata geçirilmesinin çok da kolay olmayacağı düşünülüyor.

Yasal zemine bakıldığında net bir tarihi olmamak ile birlikte Macron, Ulusal Meclisi feshetme yetkisi bulunuyor. Bir başka ihtimal ise milletvekillerinin sunacağı güvensizlik oyu ile hükümetin istifası... Meclis'in feshi ya da hükümetin istifası henüz netlik kazanmasa da hükümette görev yapan 3 bakanın istifası bekleniyor. Seçimde yeterli oyu alamayan Sağlık Bakanı Brigitte Bourguignon, Deniz İşlerinden Sorumlu Devlet Bakanı Justine Benin ile Ekolojik Geçiş

ve Bölgesel Uyum Bakanı Amelie de Montchalin'in istifa etmesi gerekiyor. Hangi pencereden bakılırsa bakılsın bir yandan siyasi belirsizlik ile karşı karşıya kalan diğer yandan kamu borcu 2 trilyon 901,8 milyar avroyu aşan Fransa'yı zor günler bekliyor.

Pınar TORLAK | EURO Politika Dergisi Dış Haberler Sorumlusu

*Haber Analiz yazımızı EUROPolitika NEWS Podcast kanalımızda dinlemek için aşağıdaki karekodunu okutarak linkimize ulaşabilirsiniz.

